

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд за получаване на научнообразователна степен „доктор по право“ на тема:

„Свобода на установяване на юридически лица според правото на Европейския съюз“
на Мартин Бъбаров

С ректорска заповед номер РД-38-660/16.12.2022 г. съм включена в състава на настоящото жури и ми е възложено становище.

Мартин Бъбаров е асистент в катедра Международно право и международни отношения на ЮФ в СУ „Св. Климент Охридски“. Води семинарни занятия в специалност Право и в магистърски програми. Вече присъства активно в българската специализирана литература с поредица публикации, половината от които са по темата на дисертацията, без да бъдат копия на раздели от нея. С експертни позиции участва и в други авторитетни формати, международни и национални конференции и проекти.

С настоящото становище убедено твърдя, че представената за рецензиране дисертация отговаря на всички изисквания за получаването на научнообразователната степен „доктор по право“. Аргументите ми за това са следните:

- Изборът на темата доказва трайен интерес на докторанта към съществен проблем, свързан с функционирането на вътрешния пазар, който е носещата конструкция на Европейския съюз. Самата тема предполага задълбочени познания в няколко направления – първично и вторично право на ЕС, международно частно право, дружествено и търговско право, както и на националното законодателство. Доколкото динамизмът е характерна черта на интеграционните процеси, то въпросите относно нормативната база на свободата на установяване на юридическите лица са също в развитие, поради необходимостта от усъвършенстване на правните инструменти. Това усложнява задачите на докторанта, но подчертава актуалността на темата и разкрива широко поле за предложения *de lege ferenda*, които присъстват в дисертацията. Бих отбелязала, че цялостното и завършено изследване на правото на свободно движение и установяване на юридическите лица, като че ли би било по-подходящо за хабилитационен труд. Докторантът поема тази отговорност и амбиция две години след дипломирането си и се е справил успешно.

- С критичен поглед към сега действащата нормативна уредба и практиката на СЕС докторантът ясно формулира научната си теза, както и конкретните научни цели и задачи, за да я обоснове и докаже аргументирано. От тук следва и логичната структура на дисертацията в три глави, увод и заключение.

В първа глава докторантът извежда определението на понятието свобода на установяване и на неяните субекти. Направено е необходимото отграничаване от свободата на предоставяне на услуги и свободното движение на капитали. Сравнителният анализ с решения и практики в САЩ по на пръв поглед сходни

въпроси обогатява информационното значение на дисертацията и завършна с очакваната констатация, че тези решения и практики са неприложими в ЕС. До подобна констатация води всеки паралел между федеративната държава и Европейските интеграционни формации.

Глава втора изследва самото упражняване на правото на свободно движение и установяване на юридическите лица с акцент върху съществуващите допустими ограничения.

Глава трета е посветена на конкретни проблеми на „мобилността“ на юридическите лица – преместването на седалище, възможните трансгранични преобразувания и приложимото право при тези ситуации. Проблемите са предимно в полето на международното частно право, което трудно се комюнитаризира и на хармонизирането на националните законодателства, също съпроводено с редица затруднения. Изводите от критичния анализ на сега действащата нормативна уредба и на практиката на СЕС в тази глава най-отчетливо открояват значимостта на научната теза на докторанта да докаже необходимостта от приемането на акт на производното право на ЕС, за да бъдат запълнени съществуващите празноти, като се въведат единни критерии при определянето на приложимото право и единна процедура при преместването на седалището. Тази теза е защитена и са направени аргументирани предложения за бъдещи решения.

- Изследването има своята практикоприложна и информационна стойност. Магистрати, адвокати и всеки заинтересован може да намери отговор на конкретни въпроси относно практиката в държави от ЕС, сложността на процедурите, съпътстващи мобилността на ЮЛ, финансовите рискове, варианти за избор на поведение и дори проблеми, свързани с евентуални езикови бариери. Проследяването на развитието на нормативната база през годините, подборът на съдебните решения на СЕС и богатата библиография, при коректно използване, могат да бъдат от полза за бъдещи проекти.

- Научният апарат на дисертацията е впечатляващ. Докторантът работи прецизно с над 120 публикации на чуждестранни автори, за което допринася и неговата отлична езикова подготовка. Внимателното и изчерпателно представяне на българската доктрина ми дава основание да се съглася напълно с докторанта, че неговия дисертационен труд е първото у нас цялостно и завършено изследване на свободата на движение и установяване на ЮЛ в ЕС.

- Целият текст на труда се води от първо лице множествено число, но няма никакво съмнение, че постигнатите резултати са самостоятелно дело на Мартин Бъбаров.

- Езикът е точен, четим и в съответствие с изискванията на академичното писане.

Имам бележки относно справка за приносите на докторанта, но те са по-скоро редакционни. Проблемът е, че „изясняването“, „изследването“ или „направения анализ“ все още не са приноси. Приносен характер могат да имат само постигнатите резултати от тези действия. Но доколкото те присъстват в дисертационния труд, аз приемам справка за приносите.

В заключение повтарям категоричното ми становище, че представената за защита дисертация на тема „Свобода на установяване на юридически лица според правото на Европейския съюз“ отговаря на всички изисквания и предлагам уважаемото жури да се обедини в решението си Мартин Бъбаров да получи научнообразователната степен „доктор по право“.

Доц. Д-р Юлия Захариева